

Richtinggevende vragen tav Werkgerelateerde Bezwaren in ORBA

1. Inleiding

Als het gaat om 'zware beroepen' kunnen twee invalshoeken worden onderscheiden:

1. Onregelmatig werken (ploegendienst, nachtwerk e.d.)
2. Bezwarende omstandigheden die inherent verbonden zijn aan het werk/de functie.

De eerste invalshoek (onregelmatig werken) wordt niet meegenomen in de ORBA-methode. De tweede invalshoek (Bezwarende omstandigheden) wordt binnen de ORBA-methode wel onderzocht, beschreven en gewaardeerd. We noemen dit in ORBA-termen Werkgerelateerde Bezwaren.

ORBA is één van de meest toegepaste functiewaarderingssystemen in Nederland. AWWV is systeemhouder van ORBA. Het hoofdkenmerk Werkgerelateerde Bezwaren is één van de vier hoofdkenmerken (naast Verwachte Bijdrage, Functionele Beslissingen en Vereiste Bekwaamheden) van de ORBA-methode. Het hoofdkenmerk Werkgerelateerde Bezwaren bestaat uit vier gezichtspunten, die elk afzonderlijk worden gewaardeerd. Hierbij een definitie van de gezichtspunten:

Zwaarte: De bezwarende lichamelijke inspanning die een persoon moet leveren om een voorwerp (anders dan het eigen lichaam) in de gewenste positie te krijgen en/of te houden. Hierbij zijn de intensiteit (van de inspanning) en de duur (netto tijd) van belang.

Houding & Beweging: De bezwarende lichamelijke inspanning die een persoon moet leveren voor het handhaven van een lichaamshouding (statisch) en/of het uitvoeren van een lichaamsbeweging (dynamisch). Ook hierbij zijn de intensiteit (van de inspanning) en de duur (netto tijd) van belang.

Werkomstandigheden: De hinder die een persoon door het uitoefenen van de functie ondervindt ten gevolge van fysische en psychische fenomenen. Hierbij zijn de intensiteit (van de omstandigheden) en de duur (netto tijd) van belang.

Persoonlijk Risico: De mate waarin de arbeidsgeschiktheid van de medewerker wordt bedreigd door de uitoefening van de functie. Hierbij wordt gekeken naar de kans dat zich een ongeval voordoet en de ernst van het eventuele gevolg hiervan.

Om te bepalen of een functie als 'zwaar' gekenmerkt kan worden met betrekking tot Werkgerelateerde Bezwaren, zijn richtinggevende vragen en voorbeelden uitgewerkt. Hierbij wordt uitgegaan van aspecten die inherent zijn aan de uitoefening van de functie. Dat wil zeggen: nadat alle noodzakelijk maatregelen zijn genomen om de bezwarende omstandigheden en de veiligheidsrisico's te beperken conform wet- en regelgeving en uitgaande van het feit dat alle voorschriften en maatregelen dienaangaande in acht worden genomen.

Onderstaand worden richtinggevende vragen en voorbeelden gegeven om te bepalen in welke mate Werkgerelateerde Bezwaren van toepassing zijn bij functies in de organisatie. Belangrijk om hierbij te vermelden is dat het niet gaat om de vraag of bepaalde werkgerelateerde bezwaren (wel eens) voorkomen in de betreffende functie, maar om de vraag of het kenmerkend is voor de functie en of dit zodanig intensief en/of vaak voorkomt dat het bezwend/belastend is voor de medewerker. Het gaat hierbij om het algemene beeld van de functie en niet om de individuele beleving van de medewerker.

2. Richtinggevende vragen en voorbeelden

Zwaarte

Richtinggevende vragen

1. Is het kenmerkend voor de functie dat er sprake is van fysieke inspanning zoals het tillen, verplaatsen of hanteren van (zware) voorwerpen?
2. Komt dit dagelijks voor (niet incidenteel) en voor een substantieel deel van de werktijd (meer dan 1 uur)?

Voorbeelden

- Bedieningswerkzaamheden waarbij fysieke inspanning nodig is
- Hanteren van (zware) gereedschappen, onderdelen
- Inpakken, schoonmaken

Houding & Beweging

Richtinggevende vragen

1. Is het kenmerkend voor de functie dat er sprake is van werken in een moeilijke, inspannende en/of gedwongen (eenzijdige) houding?
2. Komt dit dagelijks voor (niet incidenteel) en voor een substantieel deel van de werktijd (meer dan 1 uur)?

Voorbeelden

- Bukken, reiken, boven de macht werken
- Werkzaamheden op moeilijk toegankelijke plaatsen
- Eenzijdige, repeterende bewegingen
- Langdurig besturen van voertuigen

Werkomstandigheden

Richtinggevende vragen

1. Is het kenmerkend voor de functie dat men bij de uitoefening van de werkzaamheden te maken heeft met bezwarende fysieke omstandigheden?
2. Komt dit dagelijks voor (niet incidenteel) en voor een substantieel deel van de werktijd (meer dan 1 uur)?
3. Heeft men te maken met meerdere fenomenen zoals hieronder in de voorbeelden vermeld?

Voorbeelden

- Geluid (lawaai), trillingen/schokken
- Warmte (hitte), kou, wisselende temperaturen, weersinvloeden, tocht
- Stof, rook, damp, irriterende stoffen/chemicaliën, vuil, stank

Persoonlijk Risico

Richtinggevende vragen

1. Is er in de betreffende functie een (reële) kans dat zich een ongeval voordoet c.q. dat de betreffende medewerker lichamelijk letsel oploopt (uitgaande van het feit dat de medewerker zich houdt aan alle veiligheidsvoorschriften en -maatregelen)?
2. Is het letsel zodanig dat dit gevolgen heeft voor de arbeidsgeschiktheid van de medewerker, bijvoorbeeld dat tijdelijk of blijvend aangepast werk kan worden verricht?

Voorbeelden

- Kans op letsel door contact met hete machinedelen/leidingen/producten
- Kans op letsel door contact met draaiende machinedelen
- Kans op letsel door contact met toxische, agressieve stoffen/chemicaliën (inademing of huidcontact)

- Kans op letsel door contact met onder spanning staande delen van installaties
- Kans op letsel door struikelen, uitglijden, vallen (van trappen/bordessen)
- Kans op letsel door snijden (aan scherpe voorwerpen), stoten, bekneld raken
- Kans op letsel door aanrijding (intern transport)

3. Beoordeling zware beroepen

De verwachting is dat door het invullen van de vragenlijst zich drie situaties kunnen voordoen:

1. De bovenstaande vragen worden in hoofdzaak met ja beantwoord en de genoemde voorbeelden zijn herkenbaar. De functie heeft duidelijk bij (vrijwel) alle gezichtspunten te maken met werkgerelateerde bezwaren. Het betreft een zware functie.
2. De bovenstaande antwoorden worden in hoofdzaak met nee beantwoord en de genoemde voorbeelden zijn niet herkenbaar. De functie heeft duidelijk niet of in zeer geringe mate te maken met de genoemde werkgerelateerde bezwaren. Het betreft geen zware functie.
3. Sommige vragen worden met ja beantwoord, maar net zoveel met nee. Er is twijfel: de functie heeft wel te maken met bepaalde werkgerelateerde bezwaren, maar niet zodanig bezwarend als bij sommige andere functies. In dit geval wordt aangeraden om de functie ter beoordeling voor te leggen aan een deskundige.